

Bifolium

Nieuws over handschriften en oude drukken

ISSN: 0920-9360

Redactie: p/a Afdeling Mediaevistiek, Rijksuniversiteit Groningen, Postbus 716, 9700 AS Groningen NL

38

OKTOBER 2001

TER INLEIDING

Zeer verschillende tentoonstellingen en een veelheid en diversiteit aan congressen waarvan we hier slechts een selectie geven, tonen de levende belangstelling voor de boekgeschiedenis. Er is 'zoveel', en vaak op niet vlakbij gelegen locaties. Vandaar dat het verschijnen van een verzorgde catalogus of begeleidend boek en ook steeds vaker informatie op internet dan een oplossing biedt om tot een betere beslissing te komen of alsnog de reis ondernomen moet worden. *Bifolium* hoopt U daarbij te helpen.

TENTOONSTELLINGEN

LOS ANGELES The Getty Center: *Medieval readers and their books*. 18 december 2001 – 10 maart 2002. Op basis eigen handschriften.

BRUSSEL Bibliotheca Wittockiana: *The Children's World of Learning (1480 – 1880)*. 15 september 2001 – 20 januari 2002. Nadruk op zeldzame en oude drukken uit de Zuidelijke Nederlanden betreffende opvoeding en opleiding van kinderen en adolescenten. Ook speelsere zaken komen aan bod.

CAMBRIDGE Fitzwilliam Museum: *Illuminating the Law: Medieval Legal Manuscripts from Cambridge Collections*. 3 november – 16 december 2001. Met publicatie (Harvey Miller/Brepols).

ERFURT Angermuseum: *Der Schatz des Amplonius. Die große Bibliothek des Mittelalters in Erfurt*. 2 september – 4 november 2001. Presenteert ruim 100 van de thans nog 979 boekdelen omvattende bibliotheek van Amplonius Ratting († 1435); ze geldt als de grootste nog bewaarde geleerdenbibliotheek uit de late middeleeuwen. Met catalogus. (info: Stadt- und Regionalbibliothek Erfurt, Kathrin Paasch, +49. 361 655 1525 of www.angermuseum.de).

DEN HAAG Museum Meermanno: *Praal, ernst en emotie. De wereld van het Franse handschrift*. Den Haag. 16 februari – 12 mei 2002. (Uitgestelde) heropeningstentoonstelling (vgl. ook Varia). Met publicatie, zie KORTEWEG.

'S-HERTOGENBOSCH Noordbrabants Museum: *De Wereld van Bosch*. 15 september – 2 december 2001. Parallel aan de tentoonstelling in Rotterdam.

HILDESHEIM Dom-Museum: *Abglanz des Himmels – Romanik in Hildesheim*. 16 augustus – 16 december 2001. (met catalogus: zie BRANDT). Info: www.dommuseum-hildesheim.de.

LEEWARDEN Provinsjale & Buma Bibliotheek fan Fryslân: *Buma beweegt. 125 jaar Buma-bibliotheek*. 18 oktober – 30 november 2001. Evocatie van een bevlogen classicus en zijn collectie, toen en thans. Wordt begeleid door diverse activiteiten: www.pbf.nl.

LEEWARDEN Provinsjale & Buma Bibliotheek fan Fryslân: *De Oudheid in handen. Klassieke handschriften in de Provinciale Bibliotheek van Friesland*. 16 maart – 24 mei 2002. Toont een beperkte maar interessante collectie (vooral afkomstig uit de Academie van Franeker), waaronder een aantal beroemde stukken. Markeert het 150-jarig bestaan van de PB; ook gekoppeld aan de Codicologendagen 2002. Met publicatie.

MAGDEBURG Kulturhistorisches Museum: *Otto der Große – Magdeburg und Europa*. 27 augustus – 2 december 2001. Zeer groot evenement met dikke catalogus (zie PUHLE). Inl. + 49 391 53 229 82, email info@ottodergrosse.de of www.ottodergrosse.de.

MANNHEIM Reiss-Museum: *Europas Mitte um 1000*. 7 oktober 2001 – 27 januari 2002. Reizende tentoonstelling, met driedelige catalogus (LXIII + 1545 pp; DM 149 / € 76,18).

NASHVILLE Tennessee Frist Center for the Visual Arts: *Leaves of Gold: Manuscript illumination from Philadelphia collections*. 27 september 2001 – 6 januari 2002 (cf. Bif 37; www.leavesofgold.org).

De Franse koning Karel V krijgt een 'Bible historiale'. Den Haag, Museum Meermanno, Hs. 10 B 23, fol. 2r. Te zien in DEN HAAG.

NIJMEGEN Museum het Valkhof: *De gouden eeuw van Gelre. Kunst en cultuur in het oude hertogdom*. 8 september – 18 november 2001. Reizende tentoonstelling: na Kevelaer en vóór Zutphen en Roermond. Een van thema's is "boekcultuur: handschriften en oude drukken". Met tweedelig handboek (in Nederlands of Duits; cf. www.museumhetvalkhof.nl).

PADERBORN Diözesanmuseum: *Byzanz – Das Licht aus dem Osten. Kult und Alltag im Byzantinischen Reich vom 4. Bis 15. Jahrhundert*. 6 december 2001 – 31 maart 2002. Grote manifestatie; catalogus DM 59 / € 30 pbk in museum; DM 98 / € 50 geb. (Mainz: Von Zabern). Info: www.byzanz2001.de.

Getijdenboek voor Maria van Gelre, ca 1415/1425. Berlijn: Staatsbibliothek zu Berlin – Preußischer Kulturbesitz, Ms. qu.germ. qu. 42, fol. 132v. Te zien in NIJMEGEN, ROERMOND, ZUTPHEN.

ROERMOND, Stedelijk Museum: *De Gouden Eeuw van Gelre*. 2 maart – 28 april 2002. Zie NIJMEGEN.

ROTTERDAM Museum Boymans-van Beuningen: *Jheronimus Bosch*. 1 september – 11 november 2001. De beroemde schilder in zijn tijd; toont ook redelijk wat boeken. Met catalogus (in diverse talen leverbaar: Frans, Duits, Engels, Italiaans en Nederlands; Dfl. 59,50) en bundel studies (Dfl. 79,50).

UTRECHT Museum het Catharijneconvent: *Armenië: Middeleeuwse miniaturen uit het Christelijke Oosten*. 3 november 2001 – 3 maart 2002. Prachtig overzicht van miniaturen uit het oudste en meest oosterse christelijke land ter wereld. Met catalogus (zie ARMENIË).

ZUTPHEN Stedelijk Museum, *De Gouden Eeuw van Gelre*. 1 december 2001 – 10 februari 2002. Zie NIJMEGEN.

NIEUWE EN AANGEKONDIGDE LITERATUUR

ARMENIË: *Middeleeuwse miniaturen uit het christelijke Oosten*. Met bijdragen van o.m. H.L.M. Defoer en W.C.M. Wüstefeld. Utrecht: Museum Catharijneconvent / Zwolle: Waanders, 2001. 160 pp., ill. veel kleur. ISBN 9 0400 9625 2. Dfl. 45 / € 22,50 (pbk, in museum!); geb. Dfl. 69,50 / € 31,50. Begeleidt de gelijknamige tentoonstelling met prachtige afbeeldingen van fascinerend materiaal uit een bijzonder land.

BANSA, Helmut (ed.) *'Habent sua fata libelli'. Integration von Wissenschaft und Praxis in der Buchrestaurierung*. München: Saur, 2001. ca. 143 pp., ill. ISBN 3 5981 1452 4. DM 98; € 50. Enkele zuid-Duitse voorbeelden uit incunabel- en postincunabeltijd.

BARRAL, X. & Marco Mostert (eds.) *Image, Text and script. Studies on the Transformations of visual Literacy (c. 400 A.D. – c. 800 A.D.)* (= Transformation of the Roman World, 7). Leiden: Brill, 1999. 301 pp.,

ill., geb. ISBN 9 0041 1113 1.

BERKVEN-STEVELINCK, Christiane *'Magna commoditas'. Geschiedenis van de Leidse universiteitsbibliotheek, 1575 – 2000*. Leiden: Primavera / UP Leiden, 2001. 264 pp., ill., geb. ISBN 9 0743 1071 0. Dfl. 59.

BERTELOOT, Amand & Detlev Hellfaier (eds.) *Jacob van Maerlants "Der naturen bloeme" und das Umfeld. Vorläufer – Redaktionen – Rezeption* (= Niederlande-Studien, 23). Münster e.a.: Waxmann, 2001. 311 pp., plus 36 pp., ill. (deels kleur). ISBN 3 8309 1034 7. DM 78 / € 39,88. Talrijke aspecten van tekst, beeld en transmissie van intrigerende encyclopedische tekst.

BRANDT, Michael (ed.) *Abglanz des Himmels. Romanik in Hildesheim*. Regensburg: Schnell + Steiner, 2001. 256 pp., ill. ISBN 3 7954 1434 2. DM 89,80 / € 44,90. Catalogus bij gelijknamige tentoonstelling in HILDESHEIM.

BROWNRIGG, Linda L. & Margaret M. Smith (eds.) *Interpreting and Collecting Fragments of Medieval Books*. Los Altos Hills (CA): Anderson-Lovelace, 2000. Xv + 272 pp., ill. ISBN 0 9626 3726 2. £ 75.

BUDDE, R. & Roland Kristel. *Genie ohne Nahmen. Der Meister des Bartholomäus Altars*. Köln: Dumont, 2001. 568 pp., ill. (veel in kleur). ISBN 3 7701 5299 9 en 3 7701 5300 6. DM 128 (boek bij de tentoonstelling in Wallraff-Richartz-Museum, zomer 2001; veel informatie over handschriften uit Arnhem/Nijmegen en over grafiek).

BUDDE, R. & Roland Kristel (Hrsg.), *Das Stundenbuch der Sophia van Bylant*. Köln: Wallraf-Richartz-Museum, 2001. 366 pp. Met alle miniaturen in kleur. DM 74 / € 37,84.

CARERI, M. e.a. *Album de manuscrits français du XIIIe siècle. Mise en page et mise en texte*. Roma: Viella, 2000. 280 pp., ill. ISBN 8 8833 4029 9. LIT 60.000 / € 31.

CARLEY, J.P. *The libraries of Henry VIII* (= Corpus of British Medieval Library Catalogues, 7). London: British Library, 2000. 500 pp., ill. ISBN 0 7123 4630 9. \$ 160.

DEROLEZ, Albert & Jan-Willem Klein (eds.), *Corpus Catalogorum Belgii – The medieval booklists of the Southern Low Countries. IV: Provinces of Brabant and Hainault*. Brussel, Paleis der Akademiën, 2001. 476+12 pp., reg., ill. ISBN 9 0656 9904 x. Sedert de start in 1966 werd dit belangrijke project in een klein decennium (1994 – 2001) uitgevoerd en voortreffelijk in vier delen gepubliceerd: een compliment waardig. Deel 1 werd in 1997 fors herbewerkt en uitgebreid; 2 en 3 verschenen resp. in 1994 en 1999 (cf. resp. Bif. 25 en 34).

DESCHAMPS, Jan & Herman Mulder. *Inventaris van de Middelanderlandse handschriften van de Koninklijke Bibliotheek van België (voorlopige uitgave)*. Brussel: KBB, 2001. xiii + 123 pp. ISBN 9 0663 7107 2. BEF 150. Een bestendig groeiende reeks, met cumulatieve bibliografie en ditmaal lijst van gebeden.

GAMESON, Richard *The Manuscripts of Early Norman England (c.1066-1130)*. Oxford: UP, 2000. 232 pp., ill., geb. ISBN 0 1972 6190 6. £ 35.

GOINGA, Hannie van (eindred.), *"Het komt altemaal aen op het distribuieren"*. (Jaarboek voor Nederlandse Boekgeschiedenis, 8, 2000). Leiden, Nederlandse Boekhistorische Vereniging, 2001. 216 pp. ISBN 9 0751 3308 1 / ISSN 1381 0065. Los te koop, maar ook inbegrepen bij lidmaatschap NBV: Dfl. 45, € 20,45 via jeroen.l.salman@let.uu.nl. Thema-nummer gewijd aan distributie van boeken.

GRONVIK, Ottar *Über die Bildung des älteren und des jüngeren Runenalphabets*. (= Osloer Beiträge zur Germanistik, 29). Frankfurt a/M: Lang, 2001. 118 pp., ill. ISBN 3 6313 8082 8. DM 45.

HEIDECCKER, Karl (ed.) *Charters and the use of the Written Word in Medieval Society* (= Utrecht Studies in Medieval Literacy, 5). Turnhout: Brepols, 2000. xi + 251 pp., ill. ISBN 2 5035 0771 9 BEF 2017 / € 50.

HELLINGA, Lotte e.a. (eds.), *The Bookshop of the World. The Role of the Low Countries in the Booktrade 1473–1941*. 't Goy–Houten: HES & De Graaf, 2001. 332 pp., ill. ISBN 9 0619 4039 7. Dfl. 159 / € 73,15.

HESSELINK-VAN RIET (ed.) *1407 – 1725. Van Hobergenhuis en Sint-Antoniusklooster Albergen*. Albergen, 2001. 356 pp., ill., reg. geb. ISBN 9 0901 4821 3. Dfl. 50 (+ 15 p&p); € 23. Bestellen via de uitgever: Stichting Werkgroep Sint Anthoniusklooster Albergen, Fl. Radewijnsstraat 14, NL-7665 AS Albergen, tel. (+31) 546 441531.

HONEMANN, Volker (e.a., eds.) *Einblattdrucke des 15. und frühen 16. Jahrhunderts. Probleme, Perspektiven, Fallstudien*. Tübingen: Niemeyer, 2000. 534 pp., ill., regs. ISBN 3 4846 4012 x. DM 178. Veel nuttige en oogopenende bijdragen; bijzonder praktisch is ook de 'Astronomisch-kalendrische Tafel für Inkunabel- und Frühdruckforscher'.

JACKSON, H.J. *Marginalia. Readers Writing in books*. Yale: UP, 2000. 324 pp., ill., ISBN 0 3000 8816 7. \$ 27,95. Intrigerende verkenning naar het wat en waarom van aantekeningen in boeken.

KORTEWEG, Anne S. *Praal, ernst en emotie. De wereld van het Franse middeleeuwse handschrift*. Den Haag: Museum Meermanno / Zwolle: Waanders, 2002. 224 pp., ill. Veel kleur. Pbk (alleen in Museum) ISBN 90 400 9631 7, € 37.50 / (= Dfl. 82, 64). Begeleidt tentoonstelling in DEN HAAG.

MAI, Paul (ed.) *Choralhandschriften in Regensburger Bibliotheken* (= Kataloge und Schriften des Bischöflichen Zentralarchivs und der Bischöflichen Zentralbibliothek Regensburg, 15). Regensburg: Schnell & Steiner, 1999. 148 pp., ill. ISBN 3 7954 1269 2. DM 25.

MEUWESE, Martine *Beeldend vertellen. De verluchte handschriften van Jacob van Maerlants 'Rijmbijbel' en 'Spiegel Historiael'*. [s.l.; diss. Leiden], 2001. 354 pp., ill, reg. + CD-Rom met alle plaatjes in kleur. Zeer rijke behandeling van beeldmateriaal rond genoemde teksten. Te bestellen voor Dfl. 85 via email: martine@xs4all.nl.

NERSESSIAN, Vrej, *Treasures from the Ark. 1700 Years of Armenian Christian Art*. London: The British Library/Vatche and Tamar Manoukian, The Manoukian Charitable Foundation, 2001. ISBN 0 7123 4699 6. £ 30.

NERSESSIAN, Vrej, *The Bible in the Armenian Tradition*, London: British Library, 2001 96 pp., 50 ill. ISBN 0 7123 4698 8.

ORNATO, Ezio *Apologia dell'Apogeo. Divagazioni sulla storia del libro nel tardo medioevo* (= I libri di Viella, 22). Roma: Viella, 2000. ISBN 8 8833 4023 x. Lit. 28.000.

ORNATO, Ezio e.a. *La carta occidentale nel tardo medioevo*. (= Ad-denda, 4). Roma: ICPL, 2001. 2 delen, 418 + 498 pp. Lit. 180.000 / € 92,96). Presenteert resultaten van 10 jaar projectonderzoek naar papier in handschriften en drukken, één deel methodologisch, ander deel analyse. Te koop via Istituto centrale di patologia del libro, Via Milano 76, I-00184 Roma, fax: (+39) 6 4814968 of e-mail patlib@tin.it.

PALAZZO, Eric *L'Évêque et son image. L'illustration du Pontifical au Moyen Age*. Turnhout: Brepols, 1999. 380 pp., ca. 100 z/w ill. ISBN 2 5035 0743 3.

PUHLE, Matthias (ed.) *Otto der Grosse, Magdeburg und Europa. Katalog. Handbuch in zwei Bänden*. Mainz: von Zabern, 2001. Xxiv + 584 pp., viii + 616 pp., ill. ISBN 3 8053 2661 5. DM 98 in museum, DM 165 in boekhandel. Zie MAGDEBURG.

ROEDER, Uwe *Johannes a Lasco Bibliothek – Große Kirche. Ein Führer durch Bibliothek und Gebäude*. Lindenberg, Fink, 2001. 72 pp., geheel kleur. ISBN 3 8987 0029 1. DM 12,80, € 6,50. Zeer attractief en informatief boekje over een ook voor de Nederlanden zeer relevante bibliotheek (cf. VARIA).

SCHREINER, K. *"Nimm, lies". Augustinus als Vorbild (exemplar) und Regel (regula) klösterlicher Buch- und Lesekultur im späten Mittelalter*. (= Schriftenreihe der Akademie der Augustiner Chorherren von Windesheim, 3). Paring: Augustiner-Chorherren-Verlag, 2000. 75 pp. DM 15.

SMITH, Margaret M. *The Title-Page. Its Early Development, 1460-1510*. London: BL / New Castle: Oak Knoll, 2000. ISBN 1 5845 6049 5. £ 30.

STAHL, Irene (ed.) *Mittelalterliche Handschriften im Stadtarchiv Hildesheim*. (= Mittelalterliche Handschriften in Niedersachsen, Kurzkatalog, 4). Wiesbaden: Harrassowitz, 2001. 186 pp., ill, geb. ISBN 3 4470 4323 7. DM 98. 54 hss. c.q. fragmenten, met heel diverse inhoud (o.m. medisch materiaal). Het boek biedt veel regionaalhistorische aanknopingspunten en ontsluit de teksten ook met registers naar initia in Latijn en (Neder-)Duits. Het is de laatste publicatie van de in december 2000 overleden geleerde.

VAN DER STEUR, A.G. *'Werken en studeren, het eenige doel van mijn leven.'* *De boekhistoricus, musicoloog, bibliothecaris en archivaris Jan Willem Enschedé (1863-1926)*. Haarlem: Antiquariaat A.G. van der Steur, 2001. 99 pp., z/w ill. (geen ISBN, eerder verschenen in Jaarboek Haarlem 2001, pp. 9-99).

STROHM, Christoph (ed.) *Bibliothek und Reformation. Miscellen aus der Johannes a Lasco Bibliothek Emden*. (= Veröffentlichungen der Johannes a Lasco Bibliothek Emden, 4). Wuppertal: Foedus, 2001. 198 pp. ISBN 3 9327 3554 4. DM 29,80.

VANDAMME, Ludo & Marleen Dewulf (eds.) *Oude drukken, dode letter? De vele gezichten van het oude boek*. Brugge: Openbare Bibliotheek Brugge, 2001. 48 pp., ill. Geen ISBN, BEF 150. Sympathieke presentatie van schatten uit de "Brugse bewaarbibliotheken", t.w. collecties waar (ook) oude boeken bewaard worden. Met handig overzicht van omvang, aard, openstelling en ontsluiting plus adressen en bereikbaarheid.

VAN DER VOORT, Marcel *"Dat seste boec van serpente". Een onderzoek naar een uitgave van boek VI van Jacob van Maerlants 'Der naturen bloeme'* (= Middeleeuwse Studies en Bronnen, 75). Hilversum: Verloren, 2001. 480 pp. Ills, reg. ISBN 9 0655 0646 2. (diss. Leiden).

Annunciatie. In: Evangelieboek uit Cilicië, ca. 1280, Matenadaran, Armenië. Te zien in UTRECHT.

WIECK, Roger S., William M. Voelke, K. Michelle Hearne, *The Hours of Henry VIII. A Renaissance Masterpiece by Jean Poyet*. New York: The Pierpont Morgan Library/George Braziller, 2000. 194 pp., ill. Zw/w en kl.; geen ISBN. \$ 50,-

WISSING, P.J. *Hendricus van Bulderen (1718 – 1794) en zijn Zutphense Courant (1783 – 1784). Inleiding, teksteditie en commentaar*. Hilversum: Verloren, 2001. 160 pp., ill. ISBN 9 0655 0670 5. Dfl. 32,95 / € 14.

CONGRESSEN EN LEZINGEN

GELETTERDE VROUWEN EN SCHRIFTCULTUUR

Op 27 september 2001 wordt te Gent een studiedag gehouden onder de titel 'De stem van stille —Middeleeuwse geletterde vrouwen en schriftcultuur'. Het is een activiteit in het kader van de samenwerking tussen Vlaanderen en Chili. Info: Katrien Heene, Middeleeuwse Geschiedenis, Universiteit Gent, email: katrien.heene@rug.ac.be.

MUZIEK EN LITURGIE IN NEDERLANDSE HANDSCHRIFTEN

In Utrecht vindt van 22 tot 26 oktober 2001 een internationale workshop plaats over de bewaarde liturgische handschriften uit Nederland en de informatie die zij geven over liturgie en muziek. Speciale aandacht wordt besteed aan handschriften uit Utrecht en Maastricht. Info: Prof.dr C. Vellekoop, Instituut Kunstgeschiedenis en Muziekwetenschap Universiteit Utrecht, email: kees.vellekoop@let.uu.nl.

AMERIKAANSE KUNSTHISTORICI OVER NEDERLANDSE KUNST

Van 14—16 maart 2002 is te Antwerpen het congres van de *Historians of*

Netherlandish Art. Om overlap te voorkomen is besloten met de organisatie van de Codicologendagen samen te werken. De *Middeleeuwse Miniaturen* op het *HNA congres* komen op donderdag te Antwerpen aan bod, en op vrijdagmiddag en zaterdag in Leeuwarden.

'GRONINGER' CODICOLOGENDAGEN 2002

De Codicologendagen zijn gepland voor 14-16 maart 2002 (twee weken vóór Pasen). Thema is "Boek en Onderwijs in de Middeleeuwen / Books & Teaching / Buch und Unterricht", maar er zijn ook – zoals steeds – een kunsthistorisch cluster en een sector 'current research'. Het congres wordt mede gedragen door de Fryske Akademy en is gekoppeld aan de viering van het 150-jarig bestaan van de Provinciale Bibliotheek in Friesland te Leeuwarden. Vandaar ook de locatie: ditmaal Leeuwarden. Nadere gegevens bij prof.dr Jos.M.M. Hermans, adres als van redactie Bifolium of dr J.A. Mol, Fryske Akademy, fax +31.58.213 14 09 of e-mail jamol@fa.knaw.nl; vanaf september 2001 is een eerste folder beschikbaar.

BOEKPRODUCTIE, OPDRACHTGEVERS EN PUBLIEK

Na eerdere workshops in Gent en Amsterdam, resp. in 1999 en 2000, zal op 22 en 23 maart 2002 te Gent de afsluitende bijeenkomst georganiseerd worden over 'Boekproductie, opdrachtgevers en publiek in de laatmiddeleeuwse stadscultuur in de Nederlanden'. Nadruk zal liggen op de overgangperiode van handschrift naar druk, globaal 1450 – 1520. Nadere info: Prof dr Joris Reynaert: joris.reynaert@rug.ac.be.

DUIJS / NEDERLANDS BOEKBANDEN CONGRES IN EMDEN

De zevende Jahrestagung van de 'Arbeitskreis für die Erfassung und Erschließung historischer Bucheinbände', wordt gecombineerd met de najaarsbijeenkomst van het 'Belgisch-Nederlandse Boekbandengenootschap'. Het congres is van 26–28 september 2002 in de Johannes a Lasco Bibliothek te Emden. Een tentoonstelling over bindwerk in Groningen, Ostfriesland en Jeverland (ca 1450-1570) is ook voorzien.

'MANUSCRIPTS IN TRANSITION'

Herfst 2002 zullen in de Zuidelijke Nederlanden grote evenementen plaatsvinden op het gebied van middeleeuwse handschriften; te Brugge, Brussel en Luik komen tentoonstellingen, te Brussel van 5 – 9 november 2002 het congres 'Manuscripts in transition – Recycling manuscripts, texts and images'. Nadere informatie via www.omnia.be/mit.

BIFOLIUM is een informatieblad over activiteiten rond handschriften en oude drukken. Het bevat zoveel mogelijk gegevens over tentoonstellingen, catalogi, conferenties, workshops, bijeenkomsten van codicologen en bibliografen. Bifolium verschijnt tweemaal per jaar, in april en oktober. Een abonnement kost momenteel vijftien gulden, per 1–1–2002: € 7,50, per vier nummers (twee jaargangen), over te maken naar girorekening 33 50 785 (Postbank Arnhem-NL). Voor instellingen met gecompliceerde administratieve eisen is vijftien gulden (€ 7,50) per jaar verschuldigd. Na opgave van naam en adres bij de redactie ontvangt men een rekening of acceptgirokaart.

Mededeling voor onze abonnees in het buitenland: Omdat de kosten voor buitenlands betalingsverkeer buitensporig hoog uitvallen, vragen wij U om Uw betaling bij voorkeur zo te regelen dat de transferkosten voor Uw rekening komen (cheques a.u.b. ten name van Bifolium, Opleiding Mediaevistiek RU Groningen, Postbus 716, NL-9700 AS Groningen). Dank U.

Message for our Foreign subscribers: As the charges for collecting your subscription are very high, we would like to ask you to mention on your cheque that the costs of transfer are yours. If you want to pay by an International PO-money order, would you please do so in the name of Bifolium, Department of Medieval Studies, PO Box 716, 9700 AS Groningen – The Netherlands. To keep things simple: please do not send cheques other than Euro-cheques (collecting costs are often more than the sum involved). Thank you.

Redactie: Jos.M.M. Hermans [+31] 50 3636114, fax: 3637263, jhermans@let.rug.nl en W.C.M. Wüstefeld [+31]30 2313835, fax: 2317896, NIEUW email adres: wcmwustefeld@catharijneconvent.nl.

V A R I A

PERSONALIA

LISA KUITERT HOGLERAAR BOEKWETENSCHAP

Begin maart 2001 werd dr Lisa Kuitert, universitair docent Moderne Nederlandse Letterkunde aan de Universiteit van Amsterdam, benoemd tot parttime hoogleraar Boekwetenschap aan die instelling. Ze komt daarmee naast Prof. dr F.A. (Frans) Jansen. Hiermee zal de opleiding ook een zwaartepunt in recentere tijd krijgen. Kuitert is gespecialiseerd in de achttiende- en negentiende-eeuwse Nederlandse literatuur en moderner; ze promoveerde in 1994 op de uitgave van literaire series in de jaren 1850-1900. We wensen haar een 'felix officium'.

UIT BIBLIOTHEKEN

LIBRIJE TE ZUTPHEN GEËERD

Op 5 oktober 2001 wordt de Stichting Librije Walburgskerk te Zutphen door het Prins Bernhard Cultuurfonds Gelderland onderscheiden. De eer valt de stichting te beurt vanwege het zorgvuldige beheer en de – onderweg zijnde – ontsluiting maar ook voor de inzet waarmee de vrijwilligers het mogelijk maken de beroemde kettingbibliotheek voor een breed publiek toegankelijk te houden.

EERVOLE PRIJS VOOR BIBLIOTHEEK TE EMDEN

De Johannes a Lasco Bibliothek / Große Kirche te Emden is gekozen tot "Bibliothek des Jahres 2001". Het betreft de enige nationale Duitse prijs voor 'vorbildliche und innovative Bibliotheksarbeit'. De bibliotheek heeft ook nauwe contacten met geleerden en bibliotheken in de Nederlanden, zowel in puur-bibliothecaire samenwerking als in wetenschappelijk opzicht (cf. i.v. ROEDER).

MEERMAN WEER OPEN

De feestelijke heropening van het Museum Meermanno (dit is thans de officiële naam) na grondige verbouwing moest uitgesteld worden, maar: vanaf 16 februari 2002 zullen alle afdelingen weer toegankelijk zijn. De nieuwe start wordt luister bijgezet met een tentoonstelling over Franse handschriften in Nederlands bezit (zie DEN HAAG).

D I G I T A L I A

NIEUWE DATABASE: PALEOGRAFIE EN DIPLOMATIEK

De 'École nationale des chartes' te Parijs heeft sedert juni 2001 op haar home-page ook een heel aantal nuttige links naar bestanden die men zelf of via anderen heeft opgebouwd. Het is een bestand in opbouw, maar veelbelovend: www.enc.sorbonne.fr.

MUSICOLOGIE EN MUZIEKHANDSCHRIFTEN OP INTERNET

Recent verschenen overzichten van meer of minder op middeleeuwse muziekhandschriften gerichte sites. Het winternummer van het tijdschrift *Le médiéviste et l'ordinateur* (afl. 39, 2000) bespreekt een en ander, en zeer beknopt worden de belangrijkste (mèt URL) gepresenteerd in de *Gazette du Livre Médiéval* (N° 38, printemps 2001), pp. 83-84.